

واکنش سریع هنگام وقوع زلزله می‌تواند شما را از جراحات احتمالی محافظت کند. حداقل دوبار در سال پناه‌گیری را تمرین کنید.

۱- دخل و تصرف غیرمجاز در بستر و حریم رودخانه و مسیل‌ها که مطابق قانون توزیع عادلانه آب در اختیار وزارت نیرو بوده و معمولاً با توجه به سیلاب با دوره بازگشت ۲۵ ساله تعیین می‌شود. اشغال مجرا و بستر رودخانه تقریباً در تمام سیل‌های حادث شده اصولاً عامل اصلی ایجاد خسارت و تلفات انسانی است. ۲- تخریب منابع طبیعی و پوشش گیاهی منطقه از یک طرف ناشی از خشکسالی سال‌های اخیر و از طرف دیگر در اثر توسعه بی‌رویه و دخل و تصرف غیرمجاز توسط عوامل انسانی بوده است. به دلیل کاهش پوشش گیاهی و تغییر کاربری اراضی، روان آب ناشی از بارش بعضاً تا بیش از ۳۰ برابر افزایش یافته و در بخشی از مناطق که دارای شیب تند و از نظر زمین‌شناسی دارای خاک فرسایش پذیر بوده است، گل‌ولای زیادی جابه‌جا شده و خسارات و تلفات بسیاری به بار آورده است. ۳- عدم توجه مناسب به هشدار و پیش‌بینی سیل و اتخاذ تدابیر مناسب در مواجهه با آن توسط دستگاه‌های ذیربط و مردم.

مهمترین دلایل تشدید خسارات ناشی از سیل

توجه به هشدارها، مهمترین نکته پیش از وقوع سیل

شمارا خواب نبرد تاکسی را آب نبرد

شهروند | سیلاب و آبگرفتگی معابر شهری و روستایی یکی از مهمترین مخاطرات ماه‌های پربارش سال محسوب می‌شود و عملیات امدادی سیل و آبگرفتگی و برف و کولاک از مهمترین ماموریت‌های نیروهای امدادی جمعیت هلال احمر در این ماه‌ها است. به طوری که در جدیدترین اخبار، این عملیات‌ها عنوان شده ۱۰ استان ایلام، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، سمنان، فارس، کرمانشاه، لرستان، مازندران، مرکزی و یزد بر اثر بارش‌های هفته‌های اخیر متاثر از سیل و برف شده‌اند و امدادگران خدمات امدادی لازم‌رادر ۳۳ شهر، روستا و محورهای کوهستانی به هموطنان ارایه کرده‌اند. مخاطرات، هشدارها و آموزش‌های ایمنی وقوع سیلاب و آبگرفتگی، موضوع گفت‌وگوی کوتاه محمدبی‌بی کبادی، مسئول بخش سیلاب سازمان امدادونجات جمعیت هلال احمر با روزنامه شهروند است که خواندنش خالی از لطف نیست.

سیلاب در بندر عباس / عکس: فارس

در زمان وقوع سیل به پی‌ساختمان‌ها آسیب زیادی وارد می‌شود. در نتیجه باید از اینکه ساختمان‌ها از نظر ایمنی هنوز مستحکم هستند و به پی آنها آسیب وارد نشده است، مطمئن شویم. نکته مهم دیگر در خصوص مواد اشتعال‌زا است. در هنگام وقوع سیل امکان ایجاد حریق نیز وجود دارد. نشست مواد سمی و مایعات اشتعال‌زا مانند پمپ بنزین‌ها یا مخازن سوخت، می‌توانند در حوزه شهری باعث ایجاد حریق وسیعی شوند.

در زمان وقوع سیل چگونه باید عملیات امداد ونجات افراد گرفتار صورت گیرد؟

در سیل قوی‌ترین افراد نیز نمی‌توانند عملیات امداد ونجات را انجام دهند. در کانون سیل هر شخصی قادر نیست وارد سیلاب شود و تنها نیروهای امدادونجات آموزش‌دیده و با تخصص سیلاب و با ابزارهای مخصوص می‌توانند کار نجات را انجام دهند.

محل زندگی هستند باید بر مبنای پهنای محیط‌های آبخیزداری، بارش‌ها و رودخانه‌ها باشند. باید طرح‌های آمایش سرزمینی صورت بگیرد و مکان‌های ایجادشهرها مناسب و به دور از نقاط مستعد سیلاب باشد. بروز سیل امروزه با پیش‌بینی و مکان‌یابی صحیح ایجاد منازل و شهرک‌ها و محیط‌های مسکونی قابل کنترل است.

به چه نکاتی پیش و پس از اتمام سیل باید توجه شود؟ برای جلوگیری از مخاطراتی مانند برق گرفتگی و نشست گاز، قبل از ترک خانه باید سیستم برق و کنتور گاز را قطع کنید. اسناد، مدارک و باقی وسایل مهم را در مکان‌های مطمئن قرار دهید. پس از وقوع سیل باید به چند فاکتور مهم توجه کرد. پس از اتمام سیل، خانه‌ها آکنده از گل ولای و لجن هستند و باید به‌طور کامل تخلیه شوند. پس از آن باید فاضلاب، سیستم برق، سیستم گاز و منابع انرژی مورد بازرسی قرار گرفته شوند. همچنین کل منزل باید گندزدایی شود زیرا میزان آلودگی در سیل بسیار زیاد است.

داخل خودرو هستید، باید در مکانی ایمن متوقف شوید. نکته مهم در خصوص منطقه ایمن این است که در بالا دست این مکان، دره، رودخانه، چشمه یا منطقه‌ای که در گذشته ردی از عبور آب و جریان‌های سریع آبی بوده است، وجود نداشته باشد، زیرا توقف در این مکان‌ها بسیار خطرناک است. باید در جایی متوقف شوید که کاملاً مسطح باشد تا خطر سقوط سنگ در آن وجود نداشته باشد. همچنین باید در مناطقی به دور از کانون‌های خطر، تیرهای برق فشارقوی واز همه مهمتر به دور از سازه‌هایی که ایمن نیستند مانند ساختمان‌های نیمه‌کاره داربست دار، باشید.

برای کاهش آسیب‌های ناشی از سیل، ساخت‌وساز مناطق مسکونی و ساختمان‌ها باید به چه صورت باشد؟

ساخت‌وساز خانه‌ها تابع اصول مهندسی شهرها است. مهمترین فاکتور در خصوص سیل و ساخت‌وسازها امروزه این است که شهرها، روستاها و مکان‌هایی که

توجه به این که در چه منطقه‌ای زندگی می‌کنند شاهد وقوع سیل‌های متفاوتی هستند. در خصوص سیل‌های برق‌آسا که به بیکاره اتفاق می‌افتند، نمی‌توانیم هیچ واکنشی از خود نشان دهیم. تنها کاری که می‌توانیم انجام دهیم این است که به هشدارهای هواشناسی توجه کنیم و در کانون سیل قرار نگیریم. در خصوص سیل‌های شهری یا سیل‌هایی که بر اثر طغیان یا آبگرفتگی ایجاد می‌شود مهمترین نکته این است که پیش از وقوع سیل به پیام‌های هشدار توجه کنیم و هنگام وقوع آن در نقاط بالادست کانون رودخانه‌ها قرار بگیریم. همچنین از مناطقی که محل عبور تندآب‌ها و سیل است دوری کنیم و اسناد، مدارک و وسایل مهمی را که در منزل وجود دارند به مکان‌هایی که ارتفاع بالاتری دارند و خطر آبگرفتگی در آن کمتر است، منتقل کنیم.

اگر هنگام وقوع سیل در خیابان و داخل خودرو باشید چگونه باید جان خود را نجات دهیم؟ اگر هنگام وقوع سیل و بارش‌های شدید در خیابان و

شهروندان در مناطق مختلف چگونه باید از خطر وقوع سیل مطلع شوند؟

توجه به هشدارهای هواشناسی که از طریق رسانه ملی، سایت‌های خبری و فضای مجازی منتشر می‌شود، بسیار ضروری است و افراد در مناطق مختلف باید این هشدارها را جدی بگیرند. خصوصاً در فصول بارشی اگر برنامه سفر دارند باید هشدارهای هواشناسی را مورد توجه قرار دهند و در طول مسیر در کنار رودخانه‌ها و مسیرهایی که آبگیر هستند به هیچ وجه توقف نکنند. کسانی که در مناطقی زندگی می‌کنند که بحران سیل در آن جاشایع است باید در هنگام وقوع هشدارها کاملاً آماده باشند. همچنین اگر پیام تخلیه منازل داده می‌شود، افراد باید سریعاً محیط‌های تخلیه کنند.

در زمان وقوع سیل‌های متفاوت چه اقداماتی باید انجام داد؟

سیل انواع مختلفی دارد و شامل طغیان، سیل‌های ناگهانی یا برق‌آسا و سیل‌های شهری می‌شود. افراد با

سیلاب در میناب / عکس: مهر

سیلاب در منطقه سیستان / عکس: ایرنا

باران در میناب / عکس: فارس

نکات ایمنی در مواجهه با سیلاب و آبگرفتگی

قبل از وقوع سیل چه هشدارهایی داده می‌شود؟

- هشدار سیل در رسانه‌ها به معنای آن است که سیل جاری شده است یا جاری خواهد شد لذا از قبل آماده باشید.
- همواره کیف امدادونجات هلال احمر را در منزل آماده داشته باشید. اصل بهداشت روانی عبارت است از حفظ خونسردی و همدلی با دیگران توأم با امید به خداوند سبحان؛ این نکته را هرگز فراموش نکنید.
- از منابع مختلف از جمله رادیو و تلویزیون و سایر وسایل ارتباطی مانند بی‌سیم و پایگاه انتظامی، اطلاعات و آگاهی‌های لازم را دریافت کنید.
- برای زمان وقوع سیل در منبعی آب سالم ذخیره کنید.
- در مناطق سیل خیز تأمین جانی و مالی در برابر زیان‌های احتمالی ضروری است؛ بنابراین بهتر است اسناد و اوراق بهادار را در جعبه‌ای مطمئن قرار دهید.
- در نظر داشته باشید اگر به شما گفته شود منزل را تخلیه کنید، به چه جاهایی می‌توانید بروید؛ بنابراین از قبل چند مکان را انتخاب کنید.
- کمی بنزین در باک خودرو داشته باشید؛ زیرا ممکن است مجبور شوید خانه را ترک کنید.
- با مناطق سیل خیز آشنا شوید؛ برای اطلاعات بیشتر می‌توانید با مرکز هلال احمر محل خودتان تماس بگیرید.
- تابلوی برق را در طبقات فوقانی ساختمان جاسازی کنید.
- خانواده و اموال‌تان را در برابر سیل بیمه کنید.
- از ساختن خانه یا محل کار خود در مکان‌هایی که خطر سیل آن‌جا را تهدید می‌کند، خودداری کنید.

هنگام وقوع سیل به این نکات توجه کنید

- اگر در خارج از ساختمان (اداری، مسکونی) هستید، خونسرد باشید.
- از جاده‌های هموار عبور کنید و به محل‌هایی که امکان فرورختن آنها وجود دارد، نزدیک نشوید.
- اصل بهداشت روانی عبارت است از حفظ خونسردی و همدلی با دیگران توأم با امید به خداوند سبحان.
- در صورتی که مجبور به ترک منزل و محل سکونت خود هستید، قبل از خروج حتماً جریان برق، آب و گاز را قطع کنید و اگر مجبور به ماندن در ساختمان هستید، نیز بهتر است که این کار را انجام دهید.
- برای کسب اطلاعات و دستورالعمل‌های لازم به پیام‌های رادیو و تلویزیون گوش کنید و در صورتی که دستور تخلیه داده شد، فوراً این کار را انجام دهید.
- در منطقه سیل‌زده مراقب مارها باشید؛ زیرا سیل، مارها را از لانه بیرون می‌کشد
- اگر تصور می‌کنید سیل قبلاً شروع شده است، فوراً منزل را ترک کنید؛ چرا که ممکن است تنها چند ثانیه وقت گریز داشته باشید.
- اگر منزل شما در محاصره سیلاب قرار گرفته است به بالاترین نقطه ساختمان پناه بگیرید. گوش به‌زنگ باشید تا در صورت اعلام سیلاب برق‌آسا و به‌سرعت منزل را ترک کنید.
- اگر خودروی شما در آبی که به‌سرعت سطح آن‌ها بالا می‌آید، گیر کرده است، فوراً آن را رها کنید و به محل مرتفعی بروید؛ به آرامی رانندگی کنید و مراقب خرابی‌ها و شیب‌های جاده باشید. هنگام رانندگی از دنده‌های سنگین استفاده کنید زیرا ترمزها در آب به خوبی کار نمی‌کنند.
- اگر خانه شما در محل مرتفعی است، همان‌جا بمانید.
- به‌نقطه مرتفعی دور از رودخانه‌ها، جویبارها و زهکشی‌ها بروید.

اقدامات لازم بعد از وقوع سیل

- با مناطق سیل‌زده آشنا شوید. اگر در این موارد مطمئن نیستید، با مراکز جمعیت هلال احمر محل خود تماس بگیرید.
- برای کسب اطلاعات و دستورالعمل‌های لازم به رادیو گوش دهید.
- کمک‌های اولیه را به افراد آسیب‌دیده برسانید و در صورت نیاز از دیگران کمک بخواهید.
- از مناطق سیل‌زده دور شوید مگر آن‌که از شما درخواست کمک شده باشد یا این‌که بتوانید کمک کنید.
- از سیستم‌های آویزان برق و منابع اصلی آب و شبکه‌های تخریب‌شده فاضلاب دور شوید و این موارد را به مقامات مسئول گزارش دهید.
- سیل به خطوط برق آسیب می‌رساند و موجب بروز آتش‌سوزی می‌شود؛ این تخریب می‌تواند آتش‌سوزی در انبارهای حاوی مواد سوختی را گسترش دهد.
- سعی کنید شعله‌های کوچک آتش را خاموش کنید و به‌سرعت با آتش‌نشانی و اورژانس تماس بگیرید.
- منابع تخریب‌شده آب ممکن است باعث کاهش فشار آب شود؛ هنگام فرونشاندن حریق به نکته فوق توجه کنید.
- در منطقه سیل‌زده مراقب مارها باشید؛ زیرا سیل، مارها را از لانه بیرون می‌کشد.
- پس از سیل احتمالی شیوع بیماری‌های عفونی مانند عفونت دست‌سنگ گوارش ناشی از انواع میکروب‌ها و ویروس‌ها (شیکلا-اشرشیاکلی - هیتایت و عامل حصبه) وجود دارد که باید مراقبت‌های لازم بهداشت فردی و عمومی و بهداشت آب و غذا به عمل آید.

سیلاب چیست و چگونه رخ می‌دهد؟

همان‌طور که می‌دانیم سیل از بلایای طبیعی است که همه ساله در گوشه و کنار دنیا اتفاق می‌افتد و باعث خسارت‌های مالی و جانی زیادی می‌شود. سیلاب هم از نظر تلفات جانی و هم از نظر خسارت‌های مالی مهیب‌ترین بلای طبیعی در جهان محسوب می‌شود و مانند هر بلای طبیعی دیگری دارای آثار تخریبی غیر قابل اجتناب است. بر اساس جغرافیای طبیعی کشورمان و میزان حادثه‌خیزی برخی مناطق آن، در بعضی موارد اثرات سوء ناشی از وقوع سیل کمتر از زلزله نبوده و عدم پیشگیری از وقوع آن، خسارات جبران‌ناپذیری را بر جای می‌گذارد. به‌طور کلی سیل در هنگام باران شدید یا برف در یک منطقه جغرافیایی خاص به وسیله تغییر بستر رودخانه‌ها و تخریب سدها و آب‌بندها به وجود می‌آید. آثار و عواقب ناشی از سیل ممکن است فقط ناحیه‌ای (مثلاً محله یا شهری) را در بر بگیرد. اما این امکان نیز وجود دارد که سیل تمامی حوزه یک رودخانه (از جمله چند استان) را همزمان با هم درگیر کند. با این حال تمام سیل‌ها شبیه به هم نیستند. در برخی موارد، سیل حاصل فرآیندی تدریجی بوده و ممکن است در یک بازه زمانی چندروزه روی بدهد. اما سیل‌های برق‌آسا یا ناگهانی بدون هیچ علامت قابل مشاهده‌ای از باران باران ممکن است (مثلاً در عرض چند دقیقه) روی بدهند. این نوع سیل ناگهانی معمولاً خطرناک بوده و به‌صورت سنتونی خروشان از آب به همراه صخره‌های سنگی، گل‌ولای و سایر خار و خشاک‌های موجود در مسیر، خود را نشان می‌دهد. سیل به علت ترک خوردگی یا شکاف در دیواره یک آب‌بند یا لنگرگاه نیز ایجاد می‌شود. این نوع سیل هم می‌تواند بسیار مخرب باشد. شکستن سد نیز موجب سیل شده که آثار و عواقب نظیر سیل برق‌آسا به وجود خواهد آورد. ایران به لحاظ برخورداری از موقعیت کوهپایه‌ای و آب و هوای خشک و نیمه‌خشک، اگر چه در مقایسه با دیگر کشورها مقدار بارش در آن کم بوده و طی سال‌های نرمال، میزان بارشی حدود ۲۵۰ میلیمتر دارد، اما بارش‌ها در برخی نقاط کشور باشدت صورت گرفته و یا در نظر گرفتن خشکی طبیعت، پس از یک بارش بلافاصله روان‌آب‌ها ایجاد شده و در صورت شدت بارش باعث می‌شود سیلاب پدید آمده و خسارات هنگفتی به منابع کشاورزی و مالی مردم برسد.